

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:			
Helyben.		Vidékre küldve:	
Egy évre	10 kor.	Egy évre	16 kor.
Fél évre	5	Fél évre	8
Negyed évre	2	Negyed évre	4
Egy órára	1	Egy órára	1
Egyszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **II. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többnapos megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Ausztria segít.

A magyar nemzet tíz hónapos küzdelmében váratlan segítséget kapott. Az udvar és a szolgálatában lévő párt már majdnem minden reményességét elvette az eredményes kibontakozásnak, a mikor a császári kegy sugaraiban sütkérező szövetségesünk és császári rendeletre kormányzó miniszterelnöke perfid módon visszaélve a helyzettel s különösen számítva azzal a körülménnyel, hogy a magyar állam kormányzatában ma hiányzik a nemzeti öntudatra és szentesített törvényekre támaszkodó erős magyarkéz, befolyást arrogáltak maguknak a folyamatban levő válság eldöntésébe.

A magyar parlament többsége, pillanatnyi felhevülés után, puhány módjára görbitette meg derekát a chlopy-i hadiparancs és az azt megerősítő királyi manifesztum arczulcsapásai után s már-már azt kellett hinnünk, hogy a szolgai meghunyászkodás inaugurálása sikerülni fog Hédevárynak s vele együtt évtizedekre lesz eltemetve a nemzetnek minden jogos, törvényes törekvése. De a nemzetek felett örködő nemezis gyorsabban sujtot le a magyarság ellenségére, mint sem bárki is remélni merészelte.

A szolgai megadásba, a talpnya-

lásba, versenyző kormánypárttól kitűnt, hogyha hamisan értelmezett lojalitás vagy az önérdékek, a hatalmi aspirációk hajhászása, a törvényre nem támaszkodható királyi akarat előtt megnyugvásra készíteli őket, nem hajlandók kiszolgáltatni az országot jogaival és törvényeivel együtt Ausztria tőlakodó hatalmi törekvésének és beavatkozásának. Ezzel nem számolt a mi gyűlölt szövetségesünk. Körber, Auersperg, Schönborn s a többi császári szolga áthatva a „nagy egész“ ujra feltámadt rögeszméjétől, legarczátlanabb önhitséggel hirdették hetek óta Ausztria beavatkozási jogát Magyarországon katonai ügyeibe. Ez a támadás az egész magyar nemzet elevenére tált s ha a nagy kormánypárt kezes bárányként engedelmeskedett a királyi szónak, mint egy ember emelte fel öklét az osztrák szolgahad támadása ellen. A felháborodás, a támadás leg-erősebb visszaverését követelte, a megsértett nemzeti becsület teljes elégtételt áhitott, csak egy ember volt a magyar parlamentben, aki azt hitte, hogy kertelő magyarázatokkal, semmit mondó, a hülyeségig gyáva, közjogi tudatlanságtól hemzsegő kijelentésekkel elégszik meg ez a nemzet az inzultusokért. A horvát bán volt az.

Magyarországnak, a legszomorubb

időben nyakára erőszakolt miniszterelnöke, a [ki husz évi grancsár szolgálata alatt a történetből megismert magyar önérzetről s becsületről megfeledkezett. Ezért érte utól sorsa. Az ő bukásával, az ő távozásával talán együtt fog járni a bécsi körök kiábrándulása és hisszük a lehetőséget, a békés és mindeneket megnyugtató kibontakozásra.

Ausztriának és feudális urainak pedig köszönet jár oklatan elbizakodottságukért. Ha ők nem rugnak egyet az alvó magyar oroszlánon, a kétségbeesés és lemondás vette volna hatalmába a magyar sziveket a többség meghunyászkodásának szánalmas látványára.

De a számárrugás megváltoztatta a helyzetet, a magyar parlament, mint egy ember állott talpra és viharzó hazafisággal söpörte el azt az embert, aki az elégtétel vehetésének útjában állott.

Héderváry bukását, a magyar parlamentnek a hazafias felbuzdulásban egygyé olvadását, ezt neked köszönhetjük Ausztria s százados büneid mérlegelésénél ezt az érdemet örömmel dobjuk a te javadra mérlegbe.

Dr. Freund Jenő.

Egy önkéntes katonáról.

Irta: **Tömörkény István.**

A nyolczvanas évek közepe táján Nagyvárad felé gyalogolt az ezred gyakorlatra jó meleg augusztusi időben. Faradtan haladtak a legények a hátukat ugyancsak „nyalta a bornyu“ de mikor falun mentek keresztül, vagy valamely városba értek, már csak virtusból is keményen lépdelt valamennyi. A banda ilyenkor a legharsányabb nótába vág belé, a sorok önkéntelenül is igazodnak erre, a lépések keményebbre válnak s a falu népe összeszalad a ritka látványosságra. A zászló lobog, kardok rézkürtök csilognak, szép az, mikor így egy egész ezred gyalogol. Óreg asszonyonénik ugyan sirva fakadnak láttára az alacsony kerítés mögött, mert bizonyosan eszükbe jutott valami, talán a fiuk, aki katonasorban odaveszett valahol, vagy az unokájuk, aki most is szolgál. De már az emberek kedvtelve néznek végig a csapatokon s a hozzáértők meg is bírálják, hogy mi van jól rajtuk, mi nincs rendben és hogy mi volt másképpen az ő idejükben. Surbankó legények pedig sóvárogva néznek az elhaladó fegyveresek után, mert vágy támadt bennük a szolgálatra, hogy ők is

mennének így keresztül a falukon, őket így néznék dévaj nevetéssel a leányok, nekik is szólna a banda. Ilyenkor támadnak a nóták édesanyám én is közbük állok...

Valamelyik faluban, már nem tudom melyikben, valahol Békésmegyében, a boltajtájából éppen ilyen vággyal nézte az ezredet egy fiatal boltoslegény, neki is hasonló vágya támadt. Hirtelen kedve ellenére való lett a foglalkozása. Nem tetszett neki többé a jól felloccsolt hüvös falusi bolt, melynek egyik oldalán színes kartonkendők, más oldalon citromok gerjesztenek illatot.

Ugy érezte, hogy el kell mennie neki is valami sugallata támadt, hogy katonáknál még nagyra viheti, mert ez történik, mint különféle írásokban olvasni is lehet. Szándékától eltérteni nem is birta senki, a katonák után futott a mikor azok pihenést tartottak, kitudakolta, hogy miként lehetne beállani az ezredbe önként.

Ósre be is állott, hanem bizony hamar megunta az életet, mikor látta, hogy nem éppen csak muzsikaszóból meg parádéból áll a világ, Hogy daczoskodni kezdett, csak maga vallotta kárát, mert becsukták, Bőjtben, és vasban volt része bőven, bánta is már nagyon a mit tett, de nem igen lelta a szabadulás útját.

A halált nem igen szerethette, mert bár igen nehéz sorsokat ért meg ezután ez az ember, hozzá soha sem folyamodott. Hanem folyamodott máshoz, a szökéshez. A menekülésnek csak két útja van, kiszököni a nagy világba, vagy kiszököni az egész világból a föld alá. Ő az előbbi választotta s a fiatal katona jó egynehányszor elszökődött. Fialat katona, ha szökik, mindig az otthon vágya emésztli, oda igyekszik, hogy panaszait kisírhassa. Ha a legyet elkergeted, bizonyos hogy visszazáll oda, ahonnan elzavartad s újabb veszélynek teszi ki magát. Az ujoncz bizonyos, hogy haza szökik, pedig sejtethné, hogy ott találnak reá leg-hamarább. Am ez nem a gondolkodás, hanem a vak ösztön dolga. Ez a fiu is mindig annak engedelmeskedett, bár az elfogatási parancsra hamarabb a falujába ért, mint ő maga.

Mindig visszahozták, mindig sürűbb és súlyosabb büntetéseket kapott. Közben pedig elvadult. A büntetések okozták-e, vagy az önkéntes beállítás tévedése fölött való olkeseredés? Vagy ily volt eredendően? Nem hiszem, csak annyi bizonyos, hogy mint rosszaságáról nevezetes embert emlegették, aki verekedett, a kést sem sajnálta, meg lopott is. Már a mi szegé-

Királyi üzenet.

Irta: Kalmár Antal dr.

Jönnek az üzenetek, hol Chlopyból, hol Bécsnek Burg varából. Egyik sem a nemzethez intéztetett, de mind a kettő a magyar nemzetnek szól. A magyar azonban ezekről a bécsi üzenetekről azt tartja, amit Beöthy Ákos mondott az országgyűlésen, hogy: „Magyarországon minden istencsapás királyi leirat alakjában éri az országot,” ellenben szívesen venné már azt az üzenetet, amit Kossuth Lajos üzent a magyarnak.

De míg a chlopyi hadiparancs papirosos tabula rázát csinált az ország alkotmányából: addig a Khuen-Héderváryhoz intézett királyi leirat — tabula raza nélkül is — csak úgy hemzseg a közjogi ferdtésektől és valótlanságoktól.

Az első közjogi ferdtetés az, mintha az 1867: XII. t.-cikkely 11. §-a közös hadsereget állapított volna meg. Nem. Ezen törvénynek ezen szakasza magyar hadsereget állapított meg. És nincs is a kiegyezési törvénynek összesen 69 szakaszból álló tartalmában egyetlen egy szó, egyetlen egy betű sem, amely „közös” hadseregről beszélne. Nincs. A törvénynek ezen szüzességét tehát a királyi leirat defloreálja s magát az ellenjegyző miniszterelnököt a vád alá helyezésre megéretté teszi.

A második ferdtetés a leirat közjogi logikájában van. A premissza, a kiindulási pont igaz, de a belőle levont következtetés a nemzeti küzdelem céljának a megvilágítása: éktelenül hamis.

Igaz az, hogy a nemzet királyának 1867-ben a magyar hadseregre vonatkozólag háromféle katonai felségjogot adott. Ez most is a királyé és ezen felségjogokat a nemzet nem is akarja a királytól se visszavenni, se megváltoztatni, se módosítani, se semmiféleképpen érinteni.

A nemzetnek ezt a hűséges szándékát meg kellene egyszer ám már érteni a királynak is, meg Khuennek is, mert ha megértenék, akkor semmiféle királyi leirat nem vádolná a nemzetet azzal, hogy most a nemzet vissza akarja venni királyától azt, amit neki 1867-ben adott.

Nem akarjuk visszavenni. És ezzel a jogfosztó szándékkal ne vádoljon bennünket senki, se a király, se Khuen.

A királyi leirat tehát téves közjogi csapáson halad, mert a nemzetnek a küzdelme nem arra irányul, hogy a nemzetnek bármiféle új katonai nemzeti jogot szerezzen, hanem tisztán csak arra irányul, hogy már egy meglévő, már szentesített törvény királyi akarattal, a királyi eskü értelmében végre hajtassék.

Végrehajtassék? Ez most nagyon fölkapott szó, pedig talán nem is egészen találó, mert a XII. törvénycikkely az osztrák császári felségjogok alapján végre van hajtva s így a nemzetnek küzdelme most tulajdonképpen arra irányul, hogy a magyar királynak magyar katonai felségjogai osztrák császári tartalommal nem birhatnak; már pedig ha a kettős, de külön-külön szuverén imperiummal bíró államfő a magyar hadsereg magyar nyelvet németté teszi, az az államfő nem magyar királyi, hanem csakis kizárólag osztrák császári katonai felségjogokat gyakorol.

Már pedig azt a magyar királynak tudnia kell, hogy a szuverén magyar területen az osztrák császári felségjogoknak még az árnyékát sem gyakorolhatja. Az osztrák császár Magyarország területén csak mint magyar király élhet, uralkodhatik és halhat meg. Tehát a magyarnak idegen, osztrák császári imperiumból fakadó felségjogokat itt nálunk nem gyakorolhat.

Ha ezt a megdönthetetlen közjogi igazságot a király megértene; ha az megértene azt, hogy itt kétféle katonai felségjogról

van szó, amely egyféleképpen nem gyakorolható: úgy nyomban helyre állana a 67 óta meghibbant közjogi egyensúly; nyomban megszűnne az országnak és az alkotmánynak a válsága s király és nemzet élnének, mint hal a vízben.

A királyi kéziratnak azon kitételeit tehát, hogy a XII. t.-cikkely alapján elvált kötelezettségek „híven és becsületesen” teljesítettek: a legnagyobb mértékű közjogi valótlanágnak kell mondanunk. Nem teljesítettek sem híven, sem becsületesen. A nemzet híven és becsületesen adott, de nem kapott. A dualizmus, a paritás az életben soha életbe nem lépett. Most azonban nem adunk addig sem pénzt, sem katonát, amíg a paritás gyakorlatilag is életbe nem lép, a míg a XII. t.-cikkely alapján elvált kötelezettség a másik fél részéről is „híven és becsületesen” teljesítve nem lesz.

A királyi kézirat egy további közjogi sérelmét abban találom, hogy a XII. t.-cikkely alapján megvalósítandó magyarul beszélő magyar hadsereg (és nem az önálló magyar hadsereg): „Magyarországom érdekeinek nemcsak meg nem felel, de végső következményeiben szent Koronám országainak integritását is veszélyeztethetné.”

Az a miniszterelnök, aki királyának ilyet már tanácsolni és aláírni; aki egy nemzet legveszedelmesebb portékájának a nemzeti nyelvet tartja: azt nem vád alá kellene helyezni, hanem kínai módon kivégezni, hogy meghibbant agyvelejéből ilyen pornográfia többé ki ne kerülhessen.

Szentséges Isten! A magyar nyelv veszélyeztetné Szent István koronájához tartozó országoknak az integritását? És ezt magyar király mondja a magyarnak! Ellenben mikor Krisztus palástja módjára 49-ben hétfele darabolták Magyarországot: akkor az a darabolás nem veszélyeztette a Szent Korona országainak az integritását.

nyes holmit a katonától lehet. Egy fegyverkefét, egy csavarhuzót, vagy egy darab kolbászt, amit az anyja küldött neki hazulról.

Igy apránként megismerkedett a „Brigád” dal, a katonafegyházakkal. Minden reménye elment, hogy szökés útján szabadulhasson, mert csak megfogják. Hogy idejének leteltét kívárja türelemmel, az is nehéz sor volt, mert közben hadügyminiszteri parancs publikáltatott, hogy a brigád-ristomban töltött időket a rendes szolgálati idő után még le kell szolgálni. Így neki a brigád-strófjait számítva, egyszerre lett valami öt esztendeje, még szolgálni való.

A hosszú idő fájdalmas is, szegényletes is. A katona, bármely okból van kényszerülve a továbbszolgálásra, azt szegényleni és restelli. Fáj is neki. A harmadik évüket töltő emberektől egyre hallja mondogatni:

— Még csak hat hónap, komám.

— Még csak négy kis hónap, annak is a fele éjszaka . . .

Nos és ő, mikor a feleéjszaka, négy kis hónap letelik, nem mehet a többivel, hanem egyedül marad a vele egyidősek közül, árván, mint a golya. Mert még egy esztendeje van leszolgálni való. Mig lehet titkolja is. Ismertem embert bizonyos Salanszky nevűt, aki az utolsó napig el bírta titkolni a vele egyidősek előtt, hogy neki még egy esztendeig utántöltése van.

Ujonezkorában tetten érték, amint bal-

tával le akarta csapni a jobbkeze egy ujját, hogy így szabadulhasson. Ezért kapta az egy évet a szerencsétlen. (A régi időben jobb világ volt az ilyen öncsonkitókra. Amikor még az előöltöltő puskába foggaj kellett beletépni a papirosfojtást. Aki kiszedte az első fogait; nem vitték el katonának.)

A hosszú idő ezt a szóban forgó legényt még jobban elkészerítette, újabb bajokat csinált, mire aztán büntetésből leküldték Novi Bazarba. Ugy volt akkor a divat, hogy oda, ahova válogatni kellett volna a megbízható embert: egész halom ilyen szedett vedett erkölcsű népet küldtek a nyakunkba, hogy örüljünk nekik. Hát lejtött ez is. Állta egy darabig az ottvaló sorsot, aztán elővette a régi foglalkozását: megszökött.

Novibazárból!

Itthon megszökni nem virtus. Utoljára valahogy csak ellából erre, amarra, jötték lelek is akad, aki megszánja a bujdosót s vet neki valamit. Csendőrelől bebujhat a kukoriczásba. Éjszakázhat az országúti kőhid alatt. Hajnalban a városok felé haladó hetivásáros kocsi saroglyáiból lophat egy-egy bögre tejfölt. Pusztán pásztoroknál párnappal ellehet. Jó szót, kenyeret, dohánnyt kap.

De Novibazárból! Az ut, amely onnan át Hercegovinán, meg Bosznián hazafelé vezet, úgy tele van katonával, zsandárral, őrzéssel, cserkésző századokkal, mint gom-

bostüvel a varrópárna. Arra menni nem lehet. Másfelé pedig csak két útja volt abban az időben. Az egyik attórni a vilajet alsó részén s úgy jutni el Albánián át lesonni a Rigómezőre s onnap Szerbián keresztül törtetni Magyarországra felé.

A Skutari lefe vezető út olyan veszedelmes volt, hogy maguk az albán kereskedők nem mertek arra járni. Inkább felkerültek Bosznián át Fiuméba s onnan mentek tengeren Skutariba. Tehát merre fordult a szökevény. A Kossovopoljén át bevágott, a szerb határra. Mint ért oda, mint haladt, mennyi veszedelmet állott ki, neu tudni. Hárman szöktek el akkor: két tanyai legény. meg ez a Fischer. A tanyaiak közül egy nyomtalanul eltűnt. Azt vagy vaddisznó tiporta le az őt rengetegben, vagy megölték. Mig emez a kettő iszonyu megpróbáltatások után ért haza a magyar határszélre, hónapok multak. Hogy miként birtak bujdoskolva áthaladni az egész Szerbián, rejtély. de sorsuk rettentő szigorú lehetett.

Amit az is bizonyít, hogy mihelyest Magyarországon katonai állomásra akadtak, jelentkeztek mint szökevények. Hogy legalább elszórt testükre egy rend tiszta ruhát, ételül egy kanál meleg levest kaphassanak. Nagyobb egytörődést képzelni sem lehet, mint ez. Hogy mikor már elértek az ígért földjét, önként adják magukat foglyul.

Ez Péterváradon történt. A dezentort onnan hozták vissza Novibazárba. A másik

MEGNYILT

Piacz-utca 44 szám alatt dr. Ujfalussy ház
Letzter József

Fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme.

Pedig Corpus Jurisunkban 49-ben is benne volt ám az integritásról szóló törvény, az 1715: III. t. cikkely. És most is benne van, de abban a törvényben egy betű sincs arról, hogy a magyar nyelv veszélyeztetné az ország kerületi integritását, ellenben hogy az ország közjogi intézményeiben a német nyelv hogyan veszélyezteti: azt megtanulhatná Khusa minden alapvizsgáló jogász kölyöktől.

A dolog tehát úgy áll, hogy nem a királynak kell bennünket felvilágosítani, mert a mi elménkben ugyis benne van a Szentléleknek a világossága — ellenben azokra az agyvelőkre férne rá a „mehr Licht“, akik ilyen közjogi képtelenséggel mernek a magyarok kiralya elé állani.

Feltűnő különben, hogy míg a chlopy-i hadiparancs a leghatározottabb indikativusban beszél, a mikor azt mondja, hogy: „soha sem adom beleegyezésemet abba“ stb., addig a királyi leirat már csak konjunktivusban beszél, mikor így szól: „nem tudnék hozzájárulni“ stb.

A sors kóborol s ha majd a sors ezen kóborlásai között odaérünk, hogy a nemzet és kiralya imperativusban és óhajto módban beszélgetnek majd egymással: akkor a chlopy-i féle hadiparancsok és annak Khuen-féle átiratai is már csak a mult penészes emlékei közé fognak tartozni.

Városi közgyűlés.

— Első nap. —

Debreczen törvényhatósági bizottsága tegnap délután tartotta meg őszi közgyűlését.

Emelkedett hangulatban folyt le a közgyűlés és ez a méltóságteles hangulat mindvégig megmaradt.

Amit mindenki várt, bekövetkezett

beteg lett, hirt nem hallottunk többé felőle, talán el is pusztult a szenvedésben.

Mig emez jött vissza a rendes uton, Bosznián keresztül. Bosna-Száraitól kezdve gyalog, őráratok között. Ez csakugyan boldog dolog volt. Szerbián át fölment, hogy emez uton visszajöhessen.

Kemény, hideg tél volt, mikor jött, épp karácsony szent hetében voltunk. A tabor börtönébe dugták sebtben, ott ordított aztán éjen át és naphosszat. Már ekkor, hogy minden szabadulási kísérletből kifogyott, az őülséget tette. Pusztá kézzel kiverte az ablakokat, öszszehasogatta magát, kihajigálta a lukon az ételt és ordított, miként a vadállat.

Ma is emlékszem, üvöltése éjszakánként mint borzongatta az őrtálló embereket.

Karácsony estéjén várták a postát. Az egész előtte való napot érve estéket, a börtönt. Nagy havak, igen nagy havak voltak akkor, alig hittük, hogy megérkezik. De mert egy igen alkalmas altiszt ment érte sok emberek és öszvérekkel a másik állomásra, reméltük, hogy talán mégis majd talán csak megjön.

Késő délutánra csakugyan megis jött. No, ez nagy öröm volt. Hurrázták és éljenezték a kis csapatot, aztán csönd volt, míg a postaőrmeister a népnek szétosztotta, kinek mi jött. Aztán pedig elszakadt a köntőfék. Egyik a kolbászt vette a karjára, hogy ki-ki akkorát harapjon belőle, amekkorát akar; más a palacsok borat kínálta, diós kalácsok heverték az asztalokon. Egy kis szakasz lengyel szekerész katona is volt

Debreczen város törvényhatósági bizottsága nagy lelkesedéssel egyhangulag magáévátette Márton Imre indítványát és kimondotta, hogy még az önként befizetett adókat sem engedni elfogadni.

Az egyhanguságot egyedül Géressy Kálmán főigazgató, Tisza Pista egykori nevelője szerette volna megzavarni, de a kitüntetésre vagyó főmameluk nem mert felszólalni és hiábavaló volt „egyhangu“ közbekiáltása, az elnök enuncziálta a határozatot, egyhangulag fogadja el a közgyűlés a hazafias határozatot.

A közgyűlés további lefolyása egyhangu volt. Lelkesítőleg hatott Kiss Albert részére érkezett távirat, mely Hédervary bukását hozta hírül.

Ennek a kellemes jóhirnek a hatása alatt megtörtént itt az a páratlan eset is, hogy a költségvetést rövid felóra alatt tárgyalták.

A gyűlés lefolyásáról a következő tudósítás számol be:

Délután 3 órakor nyitotta meg a közgyűlést a főispán. Gyors egymásutánban vették tudomásul a polgármesteri jelentést, Fejérvary Géza miniszter bucsuját és Kolozsvary Dezső honvédelmi miniszter beköszöntő leiratát.

Ezután került a sor a belügyminiszter leiratára, melyben a függő kölcsönre tesz észrevételeket. A polgármester ebben felvilágosító jelentést tett s ezután a miniszter észrevételeit s leiratát tudomásul vették.

A belügyminiszter ama leiratára került most a sor, melyben a város az egyházak és lelekezeti iskolák részére megszavazott összeget egyelőre, a mig legalább a város és hitfelekezetek közötti jogviszony

közibünk ékelve, az öszvérek szolgálatára szegényeknek úgy lehet nem küldtek semmit, vagy ha küldtek is, nem ért el idejére onnan a messziből.

A legények ily tulságban lévén ételben, italban, pénzben, megrohanták és tömni kezdték a lengyeleket. És mikor káplár Tárnok mély baritonja szól.

— Oh szép Jezus... Mindenek elhallgattak s e hallgatás folyamán hallatszott miként ordít a börtönben Fischer. A nagy Ördög, egy nagy magyar barna lisztből süttöt fonatos kalácscsal az ajtón kiindult.

— Hova viszed? — kiáltottunk rá.
A nagy Ördög azt mondta:
— Beadom neki az ablakon...

Aztán sokáig nem láttam, mert a szerbiai tanulmányutért újból csak a brigádba került. A kilenczvenes évek elején Bécsben tanáltam elő a Deutschmeister Platzon. Kis tér ez a Schottenring mellett, telve kurta kocsmákkal mikben négy krajczárért lehet kapni fekete kávé, ötért melangeot, hatért csokoládét s egy krajczárért lehet játszani a hollandi tekeasztalon. — Akkor is katona volt. Vékony, sovány, az arca, fehér és piros, mert azt semmiféle szenvedés le nem bírta róla törülni.

— No, hogy van Fischer?
Rám nézett. Végig nézett. Alighanem azt kutatta, hogy élete sorsában voltam-e földadó, itélkező, bakó? Ez időben tul volt már a tragikus szerepléseken. — Nevetve felelte:

— Sehogy.

szabályozva lesz, nem hagyja jóvá. A miniszter terjedelmes leiratában hosszan indokolja álláspontját. Többek között hangsúlyozza, hogy a várost a hitfelekezetek ilyen segélyezésére törvény nem kötelezi, tisztázni kell tehát a város és a felekezetek közötti jogviszonyt, hogy arra az időre, ha majd a várost községi iskolák felállításának kötelezettsége terheli meg, a hitfelekezeteknek nyújtott segélye mellett érzékenyebb teher ne érje. Időközben azonban a református és kath. elemi iskoláknál sürgős szüksége merült fel annak, hogy a nevezett hitfelekezetek elemi iskoláikhoz sürgősen szükségelt tantermek építtessenek. A tanács 111 ezer frt felhasználásával ezt megszavazta és sürgős intézkedéseket tett, hogy a tantermek mielőbb rendelkezésre aljanak.

Ugyanakkor megkérte a tanács a minisztert, hogy a jogviszony szabályozásáig legalább ezt az intézkedését, a másként ugy sem orvosolható szükségre tekintettel, hagyja jóvá. Ez meg is történt, de a miniszter ismételten hangsúlyozta, hogy előbbi leiratában lefektetett elveitől nem tér el. A tanács meg is tette lépéseit a jogviszony szabályozására; ez irányban határozati javaslatot terjesztett a közgyűlés elé, amelyet a közgyűlés el is fogadott.

Debreczen megtagadja az adóbeszedést.

V ec s e y Imre főjegyző olvasta fel Márton Imre ismeretes hazafias indítványát — a mely az adóbefizetés elfogadását megtiltja — egyben nem nyujt törvényes eszközöket az ujonczozáshoz.

Az indítványt a városi tanács elfogadásra ajánlja.

Zajos éljen fogadta az indítvány felolvasását.

— Egyhangulag elfogadjuk, hangzott mindentelől!

P u k y Gyula főispán az indítvány elfogadását nem akadályozza meg, de kötelességének tartja figyelmeztetni a közgyűlést, hogy az 1883. XLIV. t. cz. 39 §-a az adó részletek befizetésének elfogadását kimondja.

M á r t o n Imre: Csak megszavazott adóknál!

P u k y Gyula: Tehát egyhangulag fogadja el a bizottság az indítványt?

G é r e s s y Kálmán: Nincs a tanácsnak idevonatkozólag más javaslata?

V e c s e y Imre: Nincs.

(Felkiáltások: Egyhangulag elfogadjuk! G é r e s i Kálmán: Nem egyhangulag!)

— Ki beszélt a javaslat ellen — riadt fel a törvényhatósági-bizottság egyhangulag!

P u k y Gyula elnök: Miután a tanácsi javaslat ellen senki sem beszélt — ellenkező indítványt nem tett senki — kimondom határozatilag, hogy az indítvány egyhangulag elfogadtatott. (Éljenzés és taps.)

M á r t o n Imre: Indítványozza, hogy ez a határozat azonnal foganatosíttassék.

A közgyűlés az indítványt némi vita után elfogadta s kimondotta, hogy a határozat azonnal foganatosíttatik s ez csak birtokon kívül fellebbezhető meg.

Kiss Albert indítványozza, hogy a 36-ik pont alatt kitűzött tárgy — a Horjóbány hasznosítása vétessék le a napi-rendről. Ugyanezt, mint a 37-ik tárgyat az erdők és kaszálók kezelésének megvizsgálására kiküldött bizottság jelentésének tárgyalását egy rendkívüli közgyűlésen fogja elvégezni a közgyűlés.

Az 1904-ik évi költségvetés.

Tiz percznyi szünet után az 1904. évi költségvetést vette tárgyalás alá a közgyűlés.

Vargha Károly előadó ismertette a tanácsi javaslatot, a mely a költségvetést úgy általánosságban, mint részletekben elfogadásra ajánlja.

Kiss Albert: Erős javulást lát az 1904-ik évi költségvetésében — épen azért általánosságban elfogadja. Kéri a tanácsot, hogy folytassa az 1903-ik évben megkezdett gazdálkodási rendszert, mert csak így lehet Debreczen pénzügyi zűlétségét fokozatosan rendbe szedni.

A közgyűlés Kiss Albert felszólalása után a költségvetést általánosságban elfogadta.

A részletes tárgyalásnál I—IA. tételig változás nem történt. A VI-ig tételnél a kiadásokból 2000 koronát töröltek. Ezután gyors egymásutánban tárgyalták le a tételeket s a költségvetést úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadták. A költségvetést jóváhagyás végett a belügyminiszterhez terjesztik föl.

A városi közkórház igazgatósága új alapszabálytervezetét terjesztett be a közgyűléshez. A közgyűlés ezt egyhangulag elfogadta.

Tanácsi előterjesztésre Fried Leó és Stark Márton felebbezéseit elutasították. Ugyiszintén a Németh András felebbezését is.

A gyulai macsi és a gyulai hegyes pusztai birókokosok kövezetvám es helyszíni mentéseket kérnek. A közgyűlés ezt a kérelmét teljesíthetőnek tartja. A mentesség 1904. január elsején kezdődik.

A Bathányi-utcai járda miatt a város pert folytatott. De Pól Lajos vállalkozóval. A város e perből kifolyólag 1094 korona megtízítésre köteleztetett. A közgyűlés ezt tudomásul vette.

Gál András és társai balkányi lakosok, a Debreczen—Sámsón—Nyir—Balkány között építendő keskenyágányu vasutára 200,000 korona hozzájárulást kérnek. A tanács azon feltétellel, ha rendes nyomtávolyai vasut vezet a vasuti állomástól a Pallagig, megszállásra ajánlja a 200,000 koronát.

Aczél Géza: Kikötni óhajtja, hogy a 200,000 korona a Debreczen—Balkány—Nyiregyháza—Érmihályfalvai vonal kiépítésére adassék. Mert ha csak azt mondja ki a közgyűlés, hogy a Debreczen—Balkány közti vonalra jegyez törzsrészt, a Balkány—Érmihályfalva közti szárnyra újabb összeget kérhetnek a vállalkozók.

Kikötni óhajtja még azt is, hogy a város határában a város állapítsa meg a nyomjelzést.

Juhász Ignác a főmérnök előterjesztéseit fontosnak tartja, ép azért az ügynek napirendről való levételét javasolja.

Puky Gyula úgy gondolja, hogy a holnap folytatandó közgyűlésen vegyék a vasut ügyét tárgyalás alá.

A közgyűlés a főispán előterjesztését elfogadta és az ügy tárgyalását a ma délután tartandó folytató ülésre tűzte ki. Az ülés délután 3 órakor kezdődik.

NAPI HIREK.

Kossuth Ferencz nyilatkozata.

Fővárosi tudósítónk beszélgetett Kossuth Ferenczcel a tegnapi képviselőházi ülés szenzációs eseményéről. A beszélgetés így folyt le:

— Milyen benyomást tett elnök urra gróf Khuen leszavaztatása?

— Meggyőződésem régóta az, hogy csak úgy védelmezhetők meg a nemzet jogai, ha ezeket az egész nemzet védelmezi. Ennek első jelét láttam a mai szavazásban. Az egész nemzet lelklismerete fellázadt az ellen, hogy az osztrák miniszterelnök beleavatkozzék a mi belügyeinkbe és hogy azzal kérkedjék, hogy ezentul is joga lesz abba beleavatkozni, sőt ő fogja eldönteni, hogy milyen magyar nemzeti követelmények teljesíthetők és milyenek nem a hadseregére vonatkozólag.

Joggal hitte az egész ország, hogy az osztrák miniszterelnök tulkapása és kérése kellő visszautasításban fognak részesülni a magyar miniszterelnök részéről; és joggal ütközött meg az országgyűlés azon, hogy gróf Khuen ahelyett, hogy visszautasította volna osztrák kollegájának jogtalan beavatkozását, menteni és magyarítani igyekezett azt. Becsületére vált a többségnek az, hogy ilyen fellépést nem tűrt el.

— Hiszi-e elnök ur, hogy gróf Khuen visszavonulása könnyít a helyzeten?

— Az egész nemzet nagy ellenszenvvel fogadta gróf Khuen miniszterelnökségét, részint azért, mert mindig akkor került szóba, mikor valami nemzeti ügyet kellett visszafojtani és részint azért, mert a horvát báni székéről jött hozzánk. Más államférfiu, ki kevesebb ellenszenvvel találkozik, békésebb hangulatot kelthetne talán, de nem hiszem, hogy a nemzet engedne követeléseiből bárkivel szemben is, mert míg a nyelv kérdése fel nem vettett és a létező törvény helytelen magyarázatát hallgatagon tűrte a nemzet, addig nem adta fel jogát; most azonban, midőn a kérdés felvetett és merev visszautasítással találkozott, most jogfeladás volna az, ha a nemzet elállna követelésétől.

— Ha a helyzet ugyanaz marad, mi fog történni?

— Jóslgatni nem szoktam; ha a kormánypart a nemzeti követelések mellé állana és oly férfiak, kiknek királyhűséghez a legkisebb ketely sem fér és a korona jóindulatát birják, megértetnék a koronával, hogy a nemzet nem kér új jogokat nem akarja csorbítani a törvényaita felségjogokat és nem akarja gyengíteni a hadsereget, sőt nemzeti küzdelme közepette is teljesen lojális marad a koronás király iránt ezekben az esetekben meglehet, hogy a passzív ellentét hatása alatt a korona el fogja ismerni Magyarországot igazat és fel fogja ismerni az osztrák álláspont perfüdiáját... de ha a többség nem akar, vagy nem mer állást foglalni s a korona bizalmát bíró tanácsadók nem merik megmondani a királynak az igazat, úgy hogy az osztrák katonai és kormányelnöki befolyás ezentul is érvényesülni fog — ebben az esetben, bármennyire bizom igazunk végleges érvényesülésében, borusnak látom a közel jövőt. Épp ezért reményem, hogy egész küzdelmében a nemzet higgadt marad, mert a szenvedély rossz tanácsadó. Ilyen nagy küzdelemben a kitartás a fődolog, kitartani pedig csak nyugodt elhatározottsággal lehet, laza állapotban pedig nem lehet.

A rabsegélyző egyesület

választmánya október 5-én d. u. 1/2 órakor gyűlést tart a kir. törvényszéki palota esküdti várakozó termében. Több fontos ügy vár elintézésre a gyűlésen, melyre a személyre szóló meghívók a napokban küldet-

nek szét. De ezen az uton is már előre felhívjuk az illetékesek figyelmét e gyűlésre.

Az önkéntes iskola átadása.

A pavillonlaktanya mellett a város önkéntes iskolát építtetett. Az iskola átadása a katonaság részére ma reggel 9 órakor történt meg. Az átadásnál a város részéről jelen voltak Vecsey Imre főjegyző polgármester helyettes, dr. Magoss György főügyész, Aczél Géza főmérnök és Szabó Kálmán tanácsnok.

Árverés a városházán.

Ma délelőtt árverés volt a városházán. A sétakerti uton, az Ormódy villa és a nagyerdei csószház mellett fekvő 1025 négyszögöl területnyi telket árvereztek el. A telék kiküldési ára 9040 korona volt és dr. Sár-vary Gyula főorvos vette meg 11314 koronáért. Az árverelő bizottság tagjai voltak Körner Adolf tanácsnok elnökletével Oláh Károly tanácsnok, dr. Magoss György főügyész és Roncsik Lajos főszámvevő.

Egyházi gyűlések.

A debreczeni ev. ref. egyház gazd. bizottsága által 1903. év okt. hó 1-én d. u. 3 órakor az egyház tanácstermében ülést tart. — A debreczeni ev. ref. egyház ösztöndíjosztó bizottsága által 1903. év okt. hó 2-án d. e. 10 órakor az egyház tanács-termében ülést tart.

Magyary zenekarának kitüntetése.

Debreczen hírneves cigányai, a Magyar Testvérek tudvalevően óriási sikerrel vettek részt a Népszínházban rendezett országos cigányversenyen. Magyary Kálmán tegnap levelet kapott Porzsol Kálmán népszínházi direktortól, melyben Porzsol értesíti őt, hogy zenekara első díjat, aranyérmert nyert. Magyary Kálmán erre a fővárosba utazott, hol tegnap vette át a zsűritől azt az aranyérmert, melyet a Magyarérek zenekara érdemelt ki, elsőként az összes vidéki zenekarok közt, Magyary Imre apró fia, a ki szintén primáskodott a hangversenyen, kis aranyérmert, Magyary Kálmán pedig külön nagy ezüstérmert kapott. Debreczen közönsége bizonyára örömmel vesz tudomást legkedveltebb zenekarának dicsőségéről.

Ki akar postagyakornok lenni.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter megengedte, hogy a folyó évben kivételesen még október hó végéig jelentkező folyamodók közül posta távirtda növendékekke a nagyváradi posta táv. igazgatóság kerületébe még 15 növendék felvéttessék.

Mikor lesz az országos vásár.

A városi tanács az e hóban tartandó Dienes napi országos vásár napjait az izraelita ünnepek miatt megváltoztatta, miről a következő hirdetésben értesíti az érdekelteket: Debreczen sz. kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy a f. évi Dienes napi országos vásár a közbejött izraelita ünnepek miatt a következő napokon tartatik meg: 1903 szept. 28. 29. 30. Hétfő, Kedd, Szerda bór, gyapju, méz, dió stb. továbbá toll, iparczikkek, gabona és terményvásár. 1903. okt. 2. péntek juhvásár. 3—4. Szombat, vasárnap sertésvásár. 4—5. Vasárnap, hétfő lóvásár. 5—6. Hétfő, kedd, baromvásár. Debreczen, 1903. szept. 3. Városi tanács.

Igyunk Avas-ujfalusi „Oroszlán” természetes égvényes savanyu gyógyvizet, üvegenként 12 fil. Kaphatók kizárólag **Schvarcz-féle dohánytöszdében** Piacz-u. 29. szám a városházával szemben.

A debreczeni vadásztársulat

ezuton hozza tudomasara a tagoknak, hogy a faczán kakasok vadászata f. év okt. hó 1-től nov. hó 15 ig engedélyeztetik továbbá, hogy a Hatvan- és Varga-utczai ő és ujosztásu földeket a társulat ismételtén kibérelte. Az elnökség.

Adományok a siketnóma-intézet javára.

Özv. Bodó Sámuelné urnő 20 koronát, özv. Márk Pálné urnő 3 koronát, méltóságos és főtisztelteti Kiss Áron ev. ref. püspök ur a rendes tagsági díjon kívül 5 koronát, Balla Lajos ur 10 koronát, Uray Sándor s. lelkész ur 1 koronát, nagyt. Széll Kálmán ev. ref. esperes ur Nagyszalontáról 5 koronát voltak szivesek a Siketnóma Gyámolító Debreczeni Eceyesület részére adományozni. Ezzel kapcsolatban a következő esetet közöljük: D. Esztike nagy beteg volt, operálni kellett a szegény kis leányt. Az operáció sikerült, nagy lett az öröm az egész házban. Esztike szülői örömkömben a siketnómákra is gondoltak s 10 koronát adtak a gyámolító egyesületnek. Teljes felgyógyulást kívánunk a kis Esztikének! A szives adakozóknak pedig köszönetet mondok: Füleky Pál, a siketnóma gyámolító egyesületének pénztárnoka. — Végül közöljük még, hogy a siketnómák intézetébe eddig 24 növendéket vettek fel és hogy a felvételre vonatkozó pályázati határidő okt. elsejével lejár. Az intézetet — min: értesülünk okt. 12-én nyitják meg.

A „kutyaszivű“

Hatvan esztendő volt már Vastag Gábor tapolczai kömüves és több mint félszázadot élt egy hazsártos asszony oldalán. Ha ő fehérnek mondott valamit, szent, hogy annak a kékségére esküdött a felesége. Az öreg csak türte, csak halgatta a sok hangos beszédet sokáig. Tegnapi azután elkezdett elmélkedni. Már miért kell öneki lenyelni ezt a sok házi pergetvart. Öneki elég volt. Elővette a kalamárist meg a pennát, aztán iromba betűkkel ezt a verset írta:

»Vastag Gábor azt gondolta magába
Jobb lesz neki elmenni a más világra
Mert megunta életét az ég alatt
Jobb lesz neki ott a sötét föld alatt
Ezt a kutyaszivűt is hozzátok el utánam
Hogy többé senkit se szakáljon
Tik meg bocsássatok meg jó barátim
Hogyha vétettem bár akármit
Áldjon meg az Isten benneteket
Ebbe a ruhába temessenek el engemet.«

A verset betette a lajbija zsebébe. Mélységes sóhaj szakadt ki a melléből s előkereste a ládafiából a forgópisztolyt. Belelőtt az asszonyba, mert „kutyaszivű“ volt vele, aztán meg magába. Mindáketten hal-dokolnak.

Az önkéntesek bevonulása.

A hadügyi vezetőség az idén az összes besorozott önkénteseknek, azoknak is, akiknek tanulmányaik folytatására engedélyt adtak a véderőszabályzat értelmében — behívót küldött október első napjaiban való bevonulásra. Heteken át a legkomolyabban hirdették, hogy minden besorozott önkéntesnek szolgálnia kell az idén, mert a katonai vezetőség megtagadta a szabadságolást. Tanulmányait félbe hagyva sok száz fiatal ember nehéz szívvvel készült az okt. bevonulásra. Ebben az ügyben ma Lengyel Zoltán országgyűlési képviselő a Házban felkereste Kolozsváry Dezső honvédelmi minisztert, aki

kijelentette, hogy a katonai vezetőség betartja a véderőszabályzatot és semmiféle rendkívüli, különösen pedig törvénytelen intézkedést nem tett és ilyen rendelet ki nem adott. Aki idejében kérte a bevonulás elhalasztását s kellő időben bemutatta az egyetem látogatását igazoló bizonyítványát, az az idén is engedélyt kap a bevonulás elhalasztására. Ez a honvédelmi miniszter akarata és ez helyes. Örömmel hozzuk tudomására mindazoknak, akiket tanulmányaikban megzavart a katonai behívólevél.

Azok, a kik ülnek,

Vannak a magyar képviselőházban néhányan, akik azzal érnek el államférfiúi sikereket, azzal szereznek érdemeket, sőt azzal keresik a keresik a kenyerüket, hogy ülnek. Néha felállanak, de ilyenkor is sietnek hamar leülni. És ülnek ismét, ülnek örökké. Más halandónak két dolgos keze szerzi meg mindazt, amit ezek a dicső testüknél azzal a területével érnek el, amelyre az ülés nehéz munkáját végzik. És ülnek, kotlanak szorgalmasan, akárcsak azok a csunya kínai bálványképek, amelyeknek egyedüli mozgásuk, hogy fejkett jobbra-bra lógtatják . . .

Tegnap mikor kormányt buktattak és felállt a mamelukok mamelukja is, ezek a néhányan még most is ülve maradtak. Tűzük ezt a rovargyűjteményt szépen egymásután gumbostüre.

Az első türe kerül, mint kétségtelenül legérdekesebb példány: Rakovszky István. Csak egy idő óta került az ülők közé. Ed-dik nagyon is mozgolódott. Sőt ugrált is. Most azonban hirtelen megjuhászodott és megbékült azzal a Sodomával és Gomorrhával, a Bánffyakkal és Tiszaistákkal. Ma például nem szavazott a miniszterelnök ellen pedig ezzel kétségtelenül Apponyi intenczióit követte volna, aki jóformán az egész leszavazást rendezte. Pedig Apponyi bizonyára közelebb áll Rakovszky székéhez, mint például Hieronymi Károly, aki szintén ülve maradt. A megtérés fél bocsánat, már pedig, Hieronymit értjük, a miniszter akar lenni szegény teje!

Hamar egy nagy erős gumbostüt! . . . Erre jön egy gyönyörű szép példánya a pópokok fajának. Már amennyire pók gyönyörű és szép lehet. Münnich Aurél is ülve maradt; néki talán inkább megbocsátjuk, mint másnak. Münnich Aurélnak nehéz munkája a felállítás!

Azután egy türe rákerülnek még Szájbély Gyula, aki a vasuján ül, úgy robog előre a pályáján. Csávossi Béla, aki hivatalában ülve, már eljutott az udvari tanácsos ságig, továbbá két János. Klobusiczky és Rónay.

Egy csomó lebegő, szines, előkelő pillangó, szárnyaiban régi czimerekkal maradt utoljára. Az ő számukra való gumbostüt beparfümözzük, mert ők grófok.

Vérengző mostohaapa.

Szabodhegyen Kohn Sámuel korcsmájában László Imre 45 éves napszámos szóváltásközben hasbaszurta késevel mostohafiát Schrekker János 28 éves napszámot, Lászlót letartóztatták, Schrekker pedig életveszélyes sérülésével a közkorh. szállították. László Imre kihallgatása alkalmával a súlyos testi sértés okaként elmondta, hogy a felesége s mostohaafia rendkívül keményen bánnak vele, nem ritkán ütlegelik is, sőt ki is üzték saját házából. Hasonló esetek miatt tett szemrehányást mostohaafiának Kohn korcsmájában, hol véletlenül kerültek össze. De

Schrekker rendkívül ingerülten válaszolt, sőt gunyolni is kezdte. Erre ragadta ki késeit s dőlte azt teljes erejével mostohaafiának gyomrába. László vérengzése után nem próbált menekülni, ellenkezés nélkül engedte át magát a törvény embereinek. — Schrekker Jánost, behozták a győri köz-kórházba, hol súlyos sebet gondosan bevarrták. Schrekker állapota ma már annyira jóra fordult, hogy fölépülése bizonyosnak tetszik.

Olvassuk a „Karikás“ élcslapot.

A képviselőház ülése.

— Távirati tudósításunk. —

Budapest, d. u. 2. ó.

Héderváry bejelenteli lemondását.

A képviselőház mai ülése iránt politikai körökben általános volt az érdeklődés. Már az ülés megnyitása előtt a képviselők a folyosókon csoportokba verődve tárgyalták a tegnapi nap szenzációját, Khuen leszavaztatását.

Délfelé került a sor Héderváry grófra, ki bejelentette a Háznak, hogy lemondását beadta.

Eme kijelentése után nyomban az ujságírók páholyán át eltávozott, követve a többi miniszterektől.

A kormányelnök és a miniszterek távozása nagy derűtséget keltett.

Az ülés tovább tart.

A kormány távozása kissé megzavarta a képviselőházat.

Többen kiabálnak, adjon az elnök szünetet, de Apponyi kijelenti, hogy hogy az ülés tovább folyik.

Az első felszólaló Kossuth Ferencz, ki helyteleníti a kormány eltávozását. Helyesli, hogy a képviselő ház tegnap leszavazta Héderváryt. Körber beavatkozását erélyesen vissza kell utasítanunk, Héderváry pedig ezt nem tette. A magyar parlamentnek egységesen kell visszautasítani Körber támadását, ezért helyteleníti Héderváry eljárását.

Szederkényi Nándor és Rakovszky István hasonló szellemben szólnak fel.

Az ülés 1 órakor még tart.

Villanyvilágítás Debreczenben.

A midőn 3 évvel ezelőtt a városi közvilágítás ügye végleges megoldást nyert, a város közönsége osztatlan bizalommal nézett a világítási ügy sikeres fejlődése elé és ma 4 év után elmondhatjuk, hogy a közönség reményei teljesültek a város köz- és magánvilágítása határozott javulást mutat. Ha még ezenkívül tekintetbe vesszük, hogy a városi világítási vállalat tekintélyes üzleti felesleget tud kimutatni, csak olismerésünket nyilváníthatjuk a világítási vállalat vezetőségének.

De a nagy közönségnek egy régi és

mindinkább erősödő óhajtása még mindig nem tellesedett be, amennyiben semmi sikerrel kecsegtető előkészületet nem látunk arra, hogy városunkban a villamos világítás is helyet foglaljon.

Czélaltalan volna e helyen a villamos világításnak előnyeit fejtegetni, mert hiszen azok annyira közismeretűek, hogy magyarázatra nem szorulnak, elég arra rámutatnunk, hogy Magyarország összes jelentékeny városai között Debreczen az egyedüli, mely a villamos világítást mindezeig nélkülözi.

Már pedig Debreczen városának ugy anyagilag mint szellemileg gazdag lakossága szükségét érzi annak, hogy a köztisztaság, közegészség, tűzbiztonság és kényelem szempontjából versenyen kívül álló villamos világítás előnyeit élvezhesse.

A modern technikának jelenlegi fejlett eszközei lehetővé tesznek, hogy ezen világítás aránylag olcsón álljon a fogyasztók rendelkezésére s ezen új üzletágnak a jelenlegi vállalat keretébe való beillesztése a legjobb reményekre jogosít, mert hiszen máris számos hazai város van, mely a villamos villagítási üzemet saját kezelésében folytatja, úgy hogy a közönség és a városi pénztár érdekei is kielégítést nyernek.

Meg vagyunk győződve, hogy a városi világítási vállalat derék és tetterős igazgatója most már, miután a vezetése alatt álló vállalatnál consolidált viszonyokat teremtett, egy lépéssel tovább megy s oly javaslattal lép, a véros közönsége elé, melylyel az általunk kifejezésre juttatott közóhajtás a leggyorsabb és legezlszerűbb módon jeljesedésbe mehet.

IRODALOM.

Édes kis leányom!

Édes kis leányom,
Lelkemnek gyermeke!
Kit öröme adtak
A jóságos egék
Atyai szivemnek,
Születésed napján
Verssel köszöntelek
Édes kis leányom!

Édes kis leányom!
Ma tizennégy éve
Szálltál alá hozzánk
Csillagod honából,
Agyali seregéből,
Szeretetet kérve,
Örömeiket hozva,
Édes kis leányom!

Édes kis leányom!
Suttogó szellőknek
Enyhes büve-bája,
Csermelyek csörgése,
Tavaszt mutató nyár
Vesz itt körül téged,
Ilyen legyen élted
Édes kis leányom!

Édes kis leányom!
Életed tavaszán
Felső bimbó vagy már.
Terjedd ki virágod
Nyári virulásra,

Későn lüss hervadást.
Légy boldog és kedves,
Másmak is oly kedves,
A milyen nekem vagy
Édes kis leányom!

Szováta fürdő — 1903. jul. 10.

Csiky Lajos.

Művész világ.

Ily czimű rovatot leszünk kénytelenek nyitni hasájnainkon, ha másolni kívánjuk azokat a czikkeket, melyeket más városok lapjai hoznak a gilis fiatal fényképészünk Letzter Józsefről. Mind három Aradi lap a következő bucsu sorokat hozta távozásakor a városból

az ARADI KÖZLÖNY.

Arad-Debreczen. Debreczen elvitt tölünk valakit most, akit mindannyian öszintén sajnálunk, elvitt egy művészt es véle művészetet városunkból. Letzter Józsefről, Kossák József csász. és kir. udvari fényképész derék művezetőjéről írunk, kit a városban mindenki ösmer és ki most másodsor távozik körünkől. Először ideiglenesen, midőn három év előtt a Kossák czégnek ment dialakot szerezni a fővárosba, — most mindekorra, meri Debreczen saját nagyszabásu műtermet nyit. Midőn Budapestre ment, büszkek voltunk, mert tovább is aradinak tekintettük, örültünk és osztozkodtunk sikereiben, diadalaiban, ha a hírlapok hasábjain olvastuk vagy a képe lapokban láttuk remek dolgait. Egy csapásra meghódította a pestieket, új szellemet vitt a fényképészetbe, és mint megerősödött művészlélek jött vissza, van hát okunk sajnálni távozását. A debreczenieknek lesz alkalmuk sok szépet látni eztan művészi fényképészetet hisz képei csaknem festmények. Midőn Isten hozzádot mondunk, hozzafűzzük azt is, hogy a viszontlátásra!

a FÜGGETLENSÉG.

Bucsziató. Lapunk barátjának, Letzter Józsefnek szól e néhány sor, ott mindannyian ösmerünk, tiszteltünk és nagyrabecsültünk. Sajnálattal vesszük a tollat ket zünkbe, hogy bucsusorokat írjunk róla, mert körünkől Debreczenbe távozik egy nagyszabásu műterem veze esére. Az ő nevéhez fűződik Kossák József cs. és kir. udvari fényképész aradi műtormének kiváló birneve, nagysága, a fényképészetnek, mint művészetnek magas nivóját Aradon ő teremtette meg. — Ami az ő keze alól került ki, az mind szép, izléses, művészi volt. Ha mint fényképész jellemezni akarjuk, el kell ismerni, szép munkában, jó izlésben, versenyképességben ritkítja párját. Telivér művészlélek ő, aki sokat használt szakmájának és még sok szépet fog neki köszönhetni a fényképészet. Irigyeljük Debreczent érte, hol bizonyára minden szépnek uttörője lesz és sajnálattal mondunk neki „Isten hozzád“-ot.

az ARAD és VIDÉKE.

Letzter József, ez a kiváló képzettségű fényképész művésznk elhagyja városunkat, hol oly sok szépet produkált és a művészi fényképészetet oly magas tőkélyre emelte, hogy a fővárossal versenyez. Debreczenbe költözik egy nagy szabásu műterem berendezésére. Kossák József csász. és kir. udvari fényképész, a mely névnek oly sok dicsőséget és fényt szerzett, elveszti a legzseniálisabb művezetőt mi pedig, ki őt ismertük és becsülni tudtuk, a legnagyobb sajnálattal kísérik távozását. Hat év előtt, midőn városunkba jött, új életet hozott a fényképészetbe, izlés, mozgékonyág, művészet jellemezte minden képét. Ha egy új kirakattal jelent meg a nyilvánosság előtt, az mindig egyike volt a

legnagyobb szenzációknak. Hogy milyen genialis fényképész, azt megmutatta pesti szereplésével is, hol a Kossák cég egy csapásra teret hódított a többi fényképész legnagyobb versenyé középette. Új működési terével egy új várost fog meghódítani művésze és mi szivből kívánjuk, hogy úgy megbecsüljék, mint az aradi közönség szerezte.

Sarafov ügynöke Nagybecskerekén.

A nagybecskereki rendőrség egy gyanus embert tartóztatott le, akiről eleinte azt hittek, hogy Sarafov Boris. A rendőri vizsgálat megállapította, hogy az illető, ha nem is Sarafov, de ügynöke a maczedon komite hirhedt vezérének. Nedelkovics Milan — ez a neve — tegnap ugyanis beismerő vallomást tett.

Előadta, hogy szerb alattvaló s alexináci illetőségű. Meg régebben, a borzalmas kirelygyilkosság előtt cikket irt a badsereg ellen, amiért elítélték. A büntetés elől Bulgáriába szökött, ahol öszkekötetésbe lépett Sarafovval, akivel Oroszországban együtt diákoskodott. Sarafov fölfogadta a maczedon komite ügynökének s mint ilyen pénzgyűjtésrel és toborzással bizta meg.

Peter szerb kiraly trónraléptével adott általános amnesztián ő is kegyelmet kapott, de már nem tért vissza Szerbiába, hanem tozább ügynökösödött. Így került Magyarországra s itt a délvidéken lakó bolgárok között gyűjtött pénzt és embereket a bolgármacedon légio számára.

A pénzgyűjtést egy juxta könyvvel végzi s minden adományról szelvényt kell adnia az adományozónak, a mivel a komite ellenőrzí ügynökei. A magyarországi bolgárok között szép eredménnyel gyűjtött pénzt; de ember csak keveset tudott toborzani. Az öszszgyűjtött pénzből mindjárt itt Magyarországon kukoriczát rendelt, amelyből a felkelőknek kenyeret készítenek. Különös érdeket kölesönöz Nedelkovics vallomásának az, ha ugyan való, hogy a napokban maga Sarafov is Nagybecskerekre érkezik, itt találkozni fog vele. Mindennap várja Sarafov értesítését, hogy mikor érkezik Nagybecskerekre s ígéretet tett a rendőrségnek, hogy erről értesíteni fogja.

A rendőrség Nedelkovicsot szabadlábra helyezte, miután fogvatartására elég jogczim nincsen; azonban rendőri felügyelet alatt tartja. A rendőrség egyébként értesítette a dologról a belügyminisztert, a budapesti török konzulátust és azonkívül fölvilágosításért fordult a belgrádi osztrák magyar főkonzulátushoz s kérte, hogy puhatoltassa ki, hogy tulajdonképpen kicsoda ez a Nedelkovics.

A magyar bor veszedelme.

A politikai válság egész sulyával nehezedik rá közgazdaságunkra; elnyom minden fejlődést, sőt kezdi megakasztani rendes életműködését is. Alig lélegzünk már, de azért viseljük tovább is a válság nehéz terhelt.

A felmondott kereskedelmi szerződések három hónap mulva lejárnak, új szerződésünk nincs, vámháboru előtt állunk.

A mi érdekünket a legközvetlenebbül e pillanatban az olasz szerződés érdekli. A borvidékek létérdeke volt, hogy az olasz borvámklauzula megszűntessék. Felmondottuk a szerződést, hogy 1904-re ujat köthes

sünk. A válság megakadályozta a szerződés megkötését, s most itt a rettentő veszedelem. Elképzelhetetlen az, hogy egy vámháborúba belemenjünk, olyan végzetes volna ez ránk nézve, hogy nem is gondolhatunk rá. De még külpolitikai szempontból is lehetetlen helyzet volna vámháborúskodni a szövetséges Olaszországgal. Nem volna tehát más hátra, mint az olasz szerződés meghosszabbítása a hírhedt borvámklauzulaival. Ez pedig megölné a bortermelésünket, mert most már nemcsak az olasz bor öntenék be tovább, hanem egy másik szerződésünk alapján hasonlóképp kellene megnyitnunk vámsorompóinkat a francia bor iszonyu tömege előtt. Ez a borözön elsőpörné a magyar bortermelést.

A fenyegető nagy veszedelemről a következőket írják nekünk:

A magyar kormány fölmondta az olasz kereskedelmi szerződést, mely három hónap múlva, 1904. január elsején érvénytelenné válik. Ha addig nem tudunk Olaszországgal szerződést kötni: elkerülhetetlen a vámháború, melyben a vesztesek mi leszünk, mert fa-, spiritusz- és lókereskedelmünket a vámháboru tönkre fogja tenni és a nagyobb iparágak közül a sörgyártást is nagy csapással sújtja. Még ennél is nagyobb veszedelem az, hogy a vámháboru okvetlenül megbontaná a hármasszövetség egyensúlyát.

A vámháborut el kell kerülni, de új szerződéssel elkerülni nem tudjuk. Széll Kálmán híres formulája miatt a kereskedelmi szerződés megújításáról még csak tárgyalni sem szabad a magyar kormányak addig, míg az új vámtarifa el nem készül, a mai politikai viszonyok között pedig még gondolni sem merünk rá, nem hogy remélhetnénk, hogy a magyar országgyűlés az új vámtarifát letárgyalja elfogadja oly időben, hogy azután a kormányok még az idén tárgyalhassák és megkötthessék az új szerződést és hogy még idő maradjon arra is, hogy az új szerződést is letárgyalhassák a parlamentek még ez év folyamán. Ez ma már fizikai lehetetlenség.

A vámháboru elkerülésének még egy módja volna: a fölmondás visszavonása, azaz, ha a magyar és az osztrák kormányt kijelentené, hogy bár egy évvel ezelőtt fölmondta a kereskedelmi szerződést: ezt a fölmondást semmisnek tekintjük. Ezt megtehetik a kormányok a parlamentek beleegyezése nélkül is és ebben az esetben az olasz kereskedelmi szerződés még egy esztendeig érvényes volna.

Kérdés azonban, hogy a kormányok ezt megteszik-e? Kénytelenségből mondták föl a szerződést, mert ezt követelte a hazai bortermelők érdeke. S ha a fölmondás kénytelenség volt: még inkább kénytelenek vagyunk a fölmondást fönntartani. Ha ugyanis 1904. január elsején túl is élvezné Olaszország a mai kedvezményes borvámot (a mihez a fölmondás visszavonása esetén természetesen joga volna,) akkor ezt rendkívül kedvező vámtételt a tuniszi konvenczió értelmében teljes joggal követelné tőlünk 1904. január elsején túl már Franciaország is, mely az olaszénál sokkal olcsóbb borával úgy elárasztaná a magyar és osztrák monarchiát, hogy a bortermelők visszasírnák azt az időt, a mikor még csak az olasz konkurrencziával kellett küzdeniök.

A borvám kérdését tehát szinte lehetetlenség megoldani. A kormányok egyelőre még csak nem is foglalkozhatnak ezzel a kérdéssel, mert sokkal előbbre való a magyar parlamenti válság megoldása. De minél inkább közeledünk ahhoz az órához, a melyben a döntésnek meg kell történnie, annál bizonyosabb, hogy ebben az életbe

vágó kérdésben nem a gazdasági, hanem a külpolitikai érdek fog győzni. Még ha megmarad is az olasz borvám-klauzula, és ha az olasz boron kívül francia bor is özönlik be az országba, Goluchovszki gróf még akkor is el akarja kerülni az olasz vámháborut, a nemzetközi egyensúly fönn tartása érdekében.

CSARNOK.

Hatidzse büne.

(Nasics Braniszlav-tól)

Szerből fordította: **Skrbics Tivadar.**

Talán tizenöt, vagy husz percnyire van a várostól a gyönyörű Bej-bahese erdeje. Itt fekszenek a vakuf kertjei is (vakuf török kolostor), ép ezért nyitva az erdő mindenki számára. Jó árnyék és tiszta víz, mely két forrásból fakad, az erdő mögött pedig tágas mező, melyről hűvös szellő fujdogal. Nyáron sehol sem találni tefericsre (csevégésre) alkalmasabb helyet ennél.

Midőn nyáron tikkasztó forróság uralkodik a városban, midőn a nagy meleg miatt majd meghal az ember, sokan járnak ide, kissé hűsölni, hideg vizet inni.

Pénteki napon csak a hanumék (asszonyok) járnak ki. Talán egy se marad a városban. Gazdag, szegény, mind kísértél ide. Csak azt látja az ember, hogy korán reggeltől nagy csapatok hagyják el az utcákat; utánok jól megrakott cselédek viszik a szidzsádét (kis padot), egy-két vánkost, egy kosárban kevés ételt, kávés részütöt és egy kis pléhskatulyában kávét. Kés is akad, kenyér is, gyümölcs is, már ki ahogyan elkészült, mert a hanumék korán reggel mennek ki és csak késő este térnek vissza.

Pénteki napon egész városnak látszik a bej bahesei teferics. Egy félóra távolságban is hallani a beszélgetést, lármát és nevetést.

Ott a tölgyfa alatt, a fejső forrás közelében, nagy perzsa szőnyeg van kiterítve; szélein néhány vánkos van. A vánkosokra meg ráhajolt és dohánnyik a muteszarif-pasáné (a kerületi főnök neje), a dzseza reizné (a büntető bíróság elnökének a felesége (és még két-három másik asszony). A szőnyegen kívül, a fűben, két-három cselédeány ül, az egyik a gyermekekkel játszik, a másik kávét főz a hordható mangalon (tűzhelyen), a harmadik pedig csak szolgálja őket mézeskalácscsal és cigarettát sodor számukra.

Egészen lent, egy padkán a bimbasáné (örnagnye) és még két másik hanume ül, komolyan társalognak, mellettük, a fűben tüzecke ég, a kávés bögre meg folyton forr a száraz ágak lángján.

Közel hozzájuk, egy gyékényen az amandzsiné (a fürdőtulajdonos neje) ül nagyobb társaságban. Két dinnyét vágta fel, a gyékény közepe is tele van dinnyedarabokkal. Az amandzsiné elszakit egy dinnye darabot a héjától és Litfje hanumét, a tarirat-mudir (fő-tikkár) feleségét hajgálja meg vele, aki a mufti háremjével ül a közelben.

Lent, ahol Sukri-bég háreme ül, Mána cigányleány veri a kis dobót és hozzá énekel is valami nótát, rekedt hangon, azt hiszem valami Szádik és Ajsa szerelmi történetét és midőn ismétli a refrain: „Ja szev, ja vazgödsz!” („Vagy szeress, vagy hagyj nyugton!”) a hanumék fölsikoltanak és tapsolnak hozzá, gyakran maguk is ismétlik a refrain.

Az alsó forrás mögött, egy tisztáson, széles vörös szőnyeg van kiterítve, éppen

egy óriás, széles tölgyfa tövében. Az alaj-bég (csendőrparancnok) Mejrem-hanuméja, a kolaz (kapitány) Gyulizár-hanuméja és a tábor-tyatib (ezredirnok) Eszma-hanuméja ül ott két-három másik asszonnyal. — Mind fiatal, fehér és viruló szépségű, vig asszonykák, oly vigak, mint az élet maga, csintalanságokról beszélgetnek, a szilaj fiatalok úgy sem tud másról beszélni.

Az alsó forrásnál meg gyerekesapat játszik, az egyik cserépedényt hozott magával, hogy megtöltse hideg vízzel; a másik meg a kávés-bögrét mosogatja, a harmadik meg dinnyét orest le a forrásba, hogy jó hideg legyen, mire a banumék megkivánják.

A szőnyegek között is, a hol csak egy kis hely maradt, gyerekek szaladgálnak, játszanak és verekednek a fűben, a leánykák körbe fogódtak és énekelnek; a patlak csöndesen csergedezik. Mána dobja egyformán szól, a hanumék tréfálódznak, kinevetik egymást, az egyik erről az oldalról, a másik arról veti oda a tréfát, végössza nincsen a lármanak és a nevetésnek.

És ez így megy egészen a késő estig... Csak azon a dombon, azon a kékszőnyegen ül egyes egyedül Hatidzse hanume, csak a nagynénje van a közelében. Beteg szegény, nincsen számára orvos, közel van a „megirt” (előre megirt) napja és megkivánta, hogy vigyék ki megegyszer a tereficsre, hadd lássa még egyszer a világot, barátait, a vigságot és az életet, melyet pedig annyira szeretett.

Azt akarta, hogy éppen erre az oldalra hozták; hogy ezen a helyen üljön és nem máshol; a tölgyfa alatt és nem más fa alatt. Midőn a nénje idevezette, az Alaj-bég háreme már elfoglalta a helyet, de Hatidzse nem akart más helyre ülni, szegény nénje mit tehetett? elment az Alaj-bégnéhez és megkérte, hogy hurcolkodjék más helyre, ha a beteg annyira ragaszkodik ehhez.

Egyedül ül a szőnyegen, a nénje meg kiszolgálja. Nem szereti, ha valaki szól hozzá; nem beszélget, nem nevet. Fialat, hát talán nem is szeretne meghalni!

A nap pedig már nyugotra tart, édebb ilyenkor az árnyék is, lágy szellő fujdogal, sutog, beszélget a fák lombja. A hegy körvonala arany színben tündöklő, alja meg égő vörös, gyengül a nap sugara is... akram (este) lesz nemsókára!

Pedig Hatidzsenak előbb kell elindulnia a többiekkel, hogy künn ne érje a hideg éjszakai szellő. Szinte sajnálja ezt a helyet, talán nem is látja többé, most is csak azért jött ki nehéz baja daczára, hogy elbucszók a világtól, vagy talán más kívánsága is volt? ... Midőn már indúni akartak, kissé becsapta a nénjét; megkérte menjen el Alaj-bég nejehez és köszönje meg meg egyszer, hogy átengedte neki a helyet, melyen Hatidzse, amikor még egészséges volt, mindig letelepedett. A nénje elment és midőn már jócskán eltávozott és Hatidzse egyedül maradt, megfordult, hogy nem látja-e valaki, aztán gyorsan egy kendőt dugott a tölgyfa vastag gyökere alatti lyukba, melybe egy kavicsot csavart... (A kő törökül tas; a szerelmesek mondása: „Tas-akt' ma gyözendes jas!” ennyit jelent: „Ne hulljon miattam könnyed!” F. megj.) Mi ez és ki nek a számára teszi oda?!

Visszajött a nénje, fölemelte és lassan-lassan néjére támaszkodva, végigment a háremeken. Köszönt jobbra is, balra is, rámosolygott mindenkire, de a szemében köny csillog...

Fialat, hát talán nem is szeret meghalni!

(Folyt. köv.)

Egy földbirtokos írja :

Wilhelm Ferencz gyógyszerész, cs. és k. udv. szállító urnak Neunkirchen Alsó-Ausztria B.-Ujváros.

Felkérem, hogy postafordultával küldjön nekem az ön Wilhelm-féle antiarthritikus antireumatikus vértisztító teájából két csomaggal. Küldjék ezt a teát Debreczenbe Szathmáry Gábor ház és földbirtokosnak Debreczen 1664. sz. En ajánlottam a betegnek a teát, mert avval már sokat meggyógyítottam. Kérem tehát önt, hogy postafordultával a kert vértisztító teát magyar használati utasítással utánvétellel küldje meg, de minél gyorsabban. Ugyanannak a fenti betegnek még több adagra is lesz szüksége, mert azt tanácsoltam neki, hogy a teát legalább két hónapon keresztül használja. Még egyszer van szerencsém a fenti címet emlékeztetébe hozni és kérni a gyors megküldést.

Tisztelettel **Liszkay Ferencz** földbirt. Kapható Franz Wilhelm gyógyszerész cs. és kir. udvari szállítónál Neunkirchen Alsó-Ausztria, valamint a nevesebb gyógyszertárakban és droguériákban. Raktár Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerst.-ban.

Apró hirdetések.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Villamos házi csengők és telefonok készítését tartós és gyors kivitelben készít **Földvári L.** debreczeni első elektro-mechanikus Kossuth u. 1 sz. az udvarban. Jevításknál félévi, új berendezéseknél másfélévi díjtalan rendbenartás illetve jótállás biztosított. Vidékre soronkívül a leggyorsabb kiszolgálás. Villamos műszerek és felszerelések raktára. Telefonszám 168.

Gondosan szedett

állani való Chaselas és Passatuti szőlő eladó. Nagyban és kicsiben különként 20 krért. Hunyady-u. 3 sz. a.

A világhírűvé vált gyémánt fekete

Bramer posztó kizárólag Boros Testvérek nőidivat áruházában kaphatók. Divatos újdonságok megérkeztek. Olcsó árak. (2)

Egy 3—4 középiskolát végzett jóírású gyakornok ke-restetik. Czim a kiadóhivatalban.

Borpincze nagy, a piacz közepén kiadó. Értekezhetni a kiadóhivatalban.

Tisztességes leány

kitünő bizonyítványokkal ajánkozik egy kis családhoz, papi vagy tanítói házhoz. Vidékre is elmegy. Czime : Nap-u. 25.

Alkalmi vétel. Széchenyi-u. végén Vásár-ter mellett 1961 □ öl föld egybe vagy három részben elutazás végett jutányos áron eladó. Értekezhetni Hunyady-u. 17 sz.

Eladó házak. Elutazás végett olcsón eladó házak. Hunyady-u. 19 sz.

Tanuló egy igen jó iparaghoz felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

Kopir könyvek

szabadalmazott, kithető regiszterrel (igen czélszerű) 1000 lapos 2 frt 20 kr. 500 lapos 1 frt 20 krért beszerezhető Hoffman és Kronovitz könyvnyomdájában Piacz-utca 49.

Czimzéseket, német, magyar fordítást és más hasonló otthon elvégezhető írásbeli munkákat teljesít egy, e téren szakavatott egyén. Szives megkeresések e lap kiadóhivatalába kéretnek, „German Hongrie“ czimen.

Svéd torna óráimat

(rosszul fejlett, vérszegény, ferde gerincoszloppal bíró, gyenge gyermekek részére) okt. 1 én kezdem meg. **Rheumák és iz-zadmányok ellen forró légfürdők.** Jelentkezhetni naponként d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig.

Debreczen, Széchenyi u. 1 sz.

Dr. Szász Adolf.

Lovass és Ladányi

különlegesség-tár angol és francia kelmékben.

Értesítjük t. vevőinket, hogy az őszi és téli idényre az összes áruinkat nagyválasztékban megkaptuk. **Női ruhák és costumók** készítését a legújabb modellek után elvállalunk.

Tisztelettel

Lovass és Ladányi

Piacz-utca 7. a Bika szálloda mellett.

Szőlőtermelők figyelmébe.

Van szerencsém a n. é. szőlősgazdák b. figyelmébe ajánlani saját új gyártmányu **vasszerkezetű,** felülnyomó és kitünő minőségű

borsajtóimat,

melyek háromszoros áttétellel és fatányérok-kal vannak ellátva és barmily eddigi gyártmányu sajtónál nagyobb erőt fejtenek ki. Nincs a közepén csavar s így a törköly egy darabban kivehető. ezáltal nagy munka és idő megtakarítás áll elő. Ajánlom továbbá saját gyártmányu

szőlőzúzóimat,

melynek minőségéért és szakszerű készítéséért jótállást vállalok. Mindezen előnyök dacára **rendkívül olcsó árban** árusítom ezeket és kérem meggyőződés végett a **Deák Ferencz utcai 22 sz. a.** nagy raktáramat megtekinteni.

Mély tisztelettel

Preizler Mór

műlakatos és gépműhelye.

Egy jó csésze tea kedvelők, kérjétek mindent a világ legjobb és legfinomabb teáját

Indra tea

Melange a legfinomabb China, India és Ceylonból. Valódi csak eredeti csomagban, Raktárak a felragaszokon láthatók.

Főraktár Debreczenben **Kontsek Gézánál.**

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódi

Debreczen, kistemplom bazar.

Vászon, Készfehérnemű, **Menyasszonyi kelengye.**

A külön **„Szönyeg osztályban“** óriási választékban :

Függönyök, Ágy- és Asztalterítők, Batorszövetek, Cocus lábtörők. (2.)

Linoleum.

Olcsó árak. Előzékeny kiszolgálás.

őszi és téli ruhák tisztítását

kifogástalanul teljesíti

Hrabéczy Antal

ruhafestő és tisztító intézete

DEBRECZEN

Széchenyi utca 42.

Férfi ruhákat szakember javítja és vasalja.